

АНАЛІЗ АБСОЛЮТНОЇ ТА ВІДНОСНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

*О. О. Книшек, старший викладач, Університет митної справи та фінансів,
Panko_oks@mail.ru*

Методологія дослідження. Результати отримані за рахунок застосування методів: формалізації – при вивченні різних підходів до визначення ефективності ЗЕД; дедукції та індукції – при теоретичних дослідженнях додаткових доходів та додаткових витрат при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності; статистичні методи, які поділяються на: графічні – з метою наочного подання факторів впливу на ефективність зовнішньоекономічної діяльності; аналітичні – при визначенні ефективності здійснення ЗЕД, аналітичного вирівнювання – при аналізі динаміки показників ефективності ЗЕД.

Результати. Проаналізовано теоретичні підходи науковців з питань визначення ефективності здійснення зовнішньоекономічної діяльності. Наведено алгоритм розрахунку загальної ефективності здійснення експортних операцій та зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Запропоновано методіку визначення відносної економічної ефективності здійснення зовнішньоекономічної діяльності підприємства на основі співвідношення додаткових доходів та додаткових витрат.

Визначено фактори впливу на ефективність зовнішньоекономічної діяльності. Встановлено, що ефективність здійснення експортної операції визначається зміною окремих статей додаткових витрат та доходів, які виникають у експортера під час здійснення даної операції. Доведено, що здійснення експортної операції супроводжується виникненням валютної ефективності, яка проявляється у вигляді появи додаткових витрат від курсових різниць, на величину яких збільшуватиметься витратна складова здійснення операції, або ж у вигляді додаткових доходів від курсових різниць, збільшуючи тим самим дохідну складову від здійснення операції.

Новизна. Запропоновані показники економічної ефективності ЗЕД, на відміну від існуючих підходів, дозволяють розрахувати ефективність не тільки як фінансовий результат певної окремої господарської операції, але і визначити ступінь впливу ЗЕД на загальну ефективність підприємства за наявних обсягах експорту та внутрішньої реалізації при відповідному рівні цін та додаткових витратах.

Практична значущість. За наведеною методикою розрахунку абсолютної та відносної ефективності експортної діяльності підприємства у подальшому виникає можливість розрахувати абсолютну і відносну ефективність кожної окремої експортної операції, що забезпечить необхідною інформацією процес прийняття управлінських рішень щодо здійснення ЗЕД.

Подальшим напрямом дослідження є розробка алгоритму збору, накопичення, систематизації, узагальнення та аналізу детальної інформації у відповідному форматі управлінської звітності щодо діяльності підприємства з метою інформаційного забезпечення процесу визначення факторів, які впливають на ефективність здійснення ЗЕД.

Ключові слова: зовнішньоекономічна діяльність, ефективність, аналіз, абсолютна та відносна ефективність, додаткові доходи, додаткові витрати, курсові різниці.

Література

1. Гребельник О. П. Основи зовнішньоекономічної діяльності: підручник / О. Гребельник О. П. – 3-тє вид. перероб. та доп. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 432 с.

Hrebelnyk O. P. Osnovy zovnishnoekonomichnoi diialnosti [Bases of foreign economic activity]: pidruchnyk / O. P. Hrebelnyk. – 3-te vyd. pererob. ta dop. – K. : Tsentр uchbovoi literatury, 2008.– 432 p.

2. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навч. пос. / За ред. О. В. Шкурупій. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 248 с.

Zovnishnoekonomichna diialnist pidpryiemstva [Foreign economic activity of enterprise]: navch. pos. / Za red. O. V. Shkurupiy. – K. : Tsentр uchbovoi literatury, 2012. – 248 p.

3. Тюріна Н. М. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навч. пос. / Н. М. Тюріна, Н. С. Карвацка. – К. : «Центр учбової літератури», 2013. – 408 с.

Tiurina N. M. Zovnishnoekonomichna diialnist pidpryiemstva [Foreign economic activity of enterprise] / N. M. Tiurina, N. S. Karvatska. – K. : «Tsentр uchbovoi literatury», 2013. – 408 p.

4. Соркин С. Л. Эффективность внешнеэкономической деятельности: понятие, измерение и оценка: моногр. / С. Л. Соркин. – Гродно : ГрГУ, 2011. – 130 с.

Sorkyn S. L. Effektyvnost vneshneekonomicheskoy deyatelnosti: ponyatie, izmerenie i otsenka [The effectiveness of foreign economic activity: the concept, measurement and evaluation]: monogr. / S. L. Sorkin. – Grodno : GrGU, 2011. – 130 p.

5. Вакульчик О. М. Аналіз ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства / О. М. Вакульчик, Д. П. Дубицький // Вісник Академії митної служби України : наук. журн. – Д. . Сер. Економіка. – 2012. – № 2. – С. 75–82.

Vakulchuk O. M. Analiz efektyvnosti zovnishnoekonomichnoi diialnosti pidpryiemstva [Analysis of efficiency of foreign economic activity of enterprise]. / O. M. Vakulchuk, D. P. Dubytskyy // Visnyk Akademii mytnoi sluzhby Ukrainy: nauk. zhurn. – Dnipropetrovsk, Ser. Ekonomika, 2012, № 2. – P. 75–82.

6. Highlights of the 2015 Index of Economic Freedom : Promoting Economic Opportunity and Prosperity [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://irg.org.za/reports-and-publications/occasional-reports/files/index-of-econom ic-freedom-2015-highlights.pdf>

7. Директива № 94/62/ЕС Европейского Парламента и Совета об упаковке и отходах от упаковки [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_b05.

Direktiva № 94/62/EC Evropyskogo Parlamenta i Soveta ob upakovke i otkhodakh ot upakovki [Directive № 94/62/EC of European Parliament and Advice about packing and wastes from packing] [Elektronnyy resurs] - Rezhym dostupu: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_b05

8. Правила інкотермс 2010 [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.umniylogist.ru/poleznoe/handbook/inkoterms-2010.html>.

Pravila inkoterms 2010. [Incoterms regulations 2010]. [Elektronnyy resurs] - Режим доступу: <http://www.umniylogist.ru/poleznoe/handbook/inkoterms-2010.html>.

9. Офіційний сайт ПАТ Дніпропетровський стрілочний завод [Електронний ресурс] – Режим доступу: : [http:// dsz.dp.ua/ua/informatciya_dlya_obnarodovaniya/rchna_fnansova_zvtnst](http://dsz.dp.ua/ua/informatciya_dlya_obnarodovaniya/rchna_fnansova_zvtnst).

Ofitsiynyy sayt PAT Dnipropetrovskyy strilochnyy zavod [Private joint-stock company «Dnepropetrovsk pointer plant»] [Elektronnyy resurs] – Rezhym dostupu: http://www.dsz.dp.ua/ua/informatciya_dlya_obnarodovaniya/rchna_fnansova_zvtnst.

